

KOLAY ULAŞILABİLİR DİJİTAL ÇÖZÜMLER

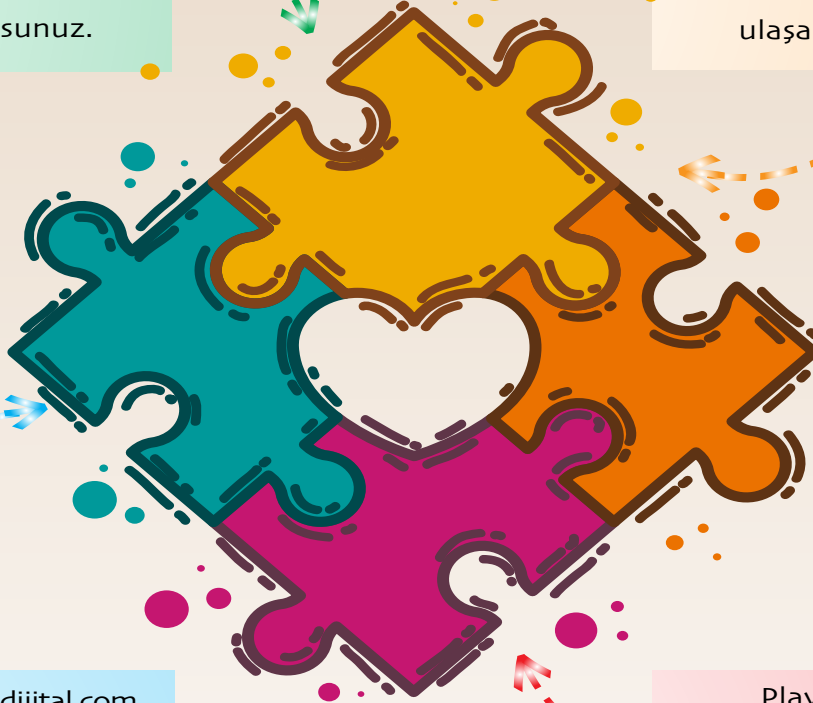
bilinceldijital.com

adresine girerek,
istediğiniz kitabın video
çözümlerine
ulaşabiliyorsunuz.

Testlerin başındaki
karekodu
okuttuğunuzda
video çözümlere
ulaşabiliyorsunuz.

www.bilinceldijital.com
adresinden **Akıllı tahtada**
veya online derslerde
kullanabileceğiniz
z-kitaplarımıza
ulaşabiliyorsunuz.

Playstore ve
App Store dan
Bilinçsel Öğrenci
aplikasyonunu indirerek
video çözümlere
ulaşabiliyorsunuz.

Bu kitap 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kısmen ya da tamamen basılamaz, dolaylı dahi olsa kullanılamaz **Bilinçsel Yayınları**'nın izni olmadan, taksir, fotokopi, elektronik ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz. Her hakkı saklıdır, **Bilinçsel Yayınları**'na aittir.

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa Kemal YAKIN

Yazar

Hilal YILMAZ
Ö. Yasin YILMAZ

Tasarım ve Dizgi

Semra ARKAÇ

Müşteri İlişkileri Direktörü

Nazan DERELİ

ISBN

978 - 605 - 70934 - 2 - 4

Baskı

Özyurt MATBAASI - 46772

**BİLİNÇSEL KİTAP KIRTASIYE
İTHALAT İHRACAT VE TİC.LTD.ŞTİ**

Altay Mah. Orhan Bey Cad. NO:5 D:6F / G Etimesgut - ANKARA
Tel:0850 346 11 99

www.bilincsel yayinlari.com - yayin@bilincsel.com.tr

İÇİNDEN BUL

01 TEST	ANLATIM BİÇİMLERİ.....	4
02 TEST	DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI.....	9
03 TEST	GİRİŞ - GELİŞME VE SONUÇ.....	14
04 TEST	KONU - BAŞLIK.....	19
05 TEST	ANA DÜŞÜNCE.....	24
06 TEST	YARDIMCI DÜŞÜNCE.....	31
07 TEST	METİN KARŞILAŞTIRMA.....	36
08 TEST	METİN TÜRLERİ.....	45
09 TEST	HİKÂYE UNSURLARI.....	51
10 TEST	GÖRSEL - GRAFİK VE TABLO OKUMA - 1.....	55
11 TEST	GÖRSEL - GRAFİK VE TABLO OKUMA - 2.....	63
12 TEST	GÖRSEL - GRAFİK VE TABLO OKUMA - 3.....	71
13 TEST	GÖRSEL - GRAFİK VE TABLO OKUMA - 4.....	78
14 TEST	SÖZEL YETENEK MANTIK - MUHAKEME - 1.....	85
15 TEST	SÖZEL YETENEK MANTIK - MUHAKEME - 2.....	89
16 TEST	SÖZEL YETENEK MANTIK - MUHAKEME - 3.....	95
17 TEST	SÖZEL YETENEK MANTIK - MUHAKEME - 4.....	100

1.

Betimleme

Varlıkların okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle resim çizer gibi anlatılmasına betimleme (tasvir etme) denir.

Öyküleme

Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme (hikâye etme) denir.

Açıklama

Okuyucuya bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğidir. Bu tür yazılarda sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.

Tartışma

Genellikle farklı bakış açılarının olabileceği konularda bir görüşü, düşüncüyü ortaya koymak; okuyucuyu bu görüş ve düşünce doğrultusunda etkilemek amacıyla tercih edilen anlatım tekniğidir.

Bu açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir anlatım biçimiyle kaleme alınmıştır?

- A) Ateş, öksürük ve nefes darlığı koronavirüsün temel belirtileri arasında yer almaktadır. Daha ciddi vakalarda bu enfeksiyon, solunum güçlüğüne veya zatürreye neden olabilmektedir.
- B) Koronavirüs belirtileri, koronavirüsten daha yaygın olarak görülen grip veya soğuk algınlığı belirtileriyle benzerlik gösterir. Dolayısıyla bir kişide koronavirüs olup olmadığını doğrulamak için o kişiye test yapılması gerekmektedir.
- C) Herkes koronavirüsten yarım yamalak söz ediyor. Nereye baksanız virüse ve bundan nasıl korunabileceğinize ilişkin bilgilere rastlıyorsunuz. Hangisine inanmalıyız, hangisine inanmamalıyız, bilemiyoruz.
- D) Öksürme veya hışırtı gibi solunum yolu hastalıklarıyla ilgili belirtilerin bulunduğu durumlarda koronavirüsten korunmak için varsa maske kullanmalısınız.

2.

Hava taşımacılığı karbon ayak izimizi en çok büyüten etmenlerden biri. Ulaştırma kapsamındaki etkinlikler küresel karbon salımının yaklaşık %28'inden sorumlu, bunun yaklaşık %9'unu ise hava taşımacılığı oluşturuyor. Dahası tek bir uçak seyahatiyle karbon ayak izimizde gerçekleşecek büyüme miktarı, diğer bütün seyahat yöntemlerinden daha fazla. İşte bu yüzden hava aracı kullanımının mümkün olduğunca azaltılması küresel ısınmayla mücadelede büyük önem taşıyor. Ancak hava taşımacılığında tamamen vazgeçilemeyeceğine göre uzun vadede hava ulaşımı teknolojilerinin karbon salımlarının düşürülmesi amaçlanıyor. Bu konuda çalışmalar yürüten Zürih Federal Teknoloji Enstitüsünden (ETH Zurich) araştırmacılar sadece havayı ve güneş ışığını kullanarak net karbon salımı sıfır olan sıvı hidrokarbon yakıtlar üretilmesini sağlayan yeni bir teknoloji geliştirdi.

Bu metnin anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tartışma
- B) Açıklama
- C) Betimleme
- D) Öyküleme

3.

TARTIŞMACI ANLATIM

- Herhangi bir konudaki bir düşünceye karşı çıkmak ya da düşünceleri değiştirmek için yazılan yazılarda kullanılan bir anlatım biçimidir.
- Böyle yazılarda yazar düşünceleri dile getirirken “bence, kanımca, bana göre” gibi ifadeleri sıklıkla kullanır.

Bu açıklamaya göre,

- Bazı bilim insanları, araştırmalarını yaparken akıl almaz yollara başvuruyor. Bilim dünyası tarafından da bu yollarla hazırladıkları araştırmaların kabul görmesini istiyorlar. Fakat bu pek mümkün değil.
- Teknik, bilimin kristalize olmuş hâlidir. Yani bilimin araç-gereç ve makineye dönüşmüş hâlidir. İnsanoğlu onun sayesinde karanlık devirlerden sıyrılmıştır.
- Günümüzde yaygın bir yanlış vardır: Bilimin kesin olduğu inancı; çağdaş yaşayışın, çağdaş uygarlığın değişmez temeli olan bilimsel kesinlik. Oysa sürekli bir değişiklikler bilimi var edip ayakta tutan.

numaralanmış metinlerden hangileri tartışmacı anlatım biçimini örneklendirir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III D) I, II ve III

4.

AÇIKLAYICI ANLATIM

- Bir görüşü reddetmeden düz bir şekilde bilgi vermeye, görüş açıklamaya açıklayıcı anlatım denir.
- Amaç, bilgi vermek, bir konuyu açıklamak olduğundan kullanım alanı çok geniştir.
- Açıklamada; tanımlama, örnekleme, alıntı yapma ve sayısal verilerden yararlanma gibi düşünceyi geliştirme yollarına başvurulabilir.
- Paragrafta bir görüşe karşı çıkılmıyorsa, onun yanlış olduğu ileri sürülüyorsa, bir konu hakkında bilgiler, düşünceler düz bir şekilde aktarılıyorsa bu anlatım biçimi açıklamadır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisi açıklayıcı anlatım biçimiyle yazılmıştır?

- Divan edebiyatı, Arap ve Fars edebiyatının Türk edebiyatındaki uzantısıdır. Hem içerik hem de biçim yönünden tam bir taklittir divan edebiyatı. İşlenen konulara doğru düzgün bir konu eklenmemiştir.
- Yazarlık yeteneği kaybolur mu? Eskiden kaybolmayacağı kanısındaydım. Yazar nihayet, ilerleyemez, bir noktada kalırdı; niçin yeteneğini kaybetsin ki? Bu konuda okuduğum iki yazı bende karıncalanma yarattı.
- Mağaranın içi; uzun bir dehlize benzer, etrafta birtakım acayip şeyler varmış gibi görünür, durmadan tepeden damla damla su sızar, yer daima ıslak olurdu.
- Tilki, yol başında durmuş etrafı gözetliyormuş. Karşıdan yaman bir kurtla bir çoban köpeğinin güle oynaya geldiklerini görmüş. Yanlarına gidip dostluklarının gerekçesini sormuş.

5.

ÖYKÜLEYİCİ ANLATIM

- Yaşadığımız ya da tanık olduğumuz bir olayı, olay akışı içinde anlatmaktır öyküleyici anlatım.
- Amaç okuyucuyu olay içinde yaşatmaktır.
- Öyküleyici anlatım; yer, zaman, kişi ve olay örgüsünde oluşur.
- Öyküleyici anlatımda “olay” esas unsurdur.
- Genellikle “betimleyici” anlatımla beraber kullanılır.

Buna göre,

- I. Mehtap, küçük koyu pırıl pırıl aydınlatıyor. Denizin ölü dalgaları başından geçenleri kıyıya anlatıyor. Hafif bir meltem, gecenin sıcaklığını bastırmak için tüm soluğunu harcıyor.
- II. Sabahın altısı. Saroz Körfezi kıpırtısız. Kıvrım kıvrım bir sahil, tahta bir iskele, iskelede tek ayak üstünde duran iki martı ve balık tutmaya çalışan bir babayla bir oğul...
- III. Akasya ağacı, tüm ihtişamıyla meydanı süslüyordu. Etrafında irili ufaklı birkaç ağaç, yeni yetme fidanlar... Sanki tüm bitkiler onun hâkimiyeti altındaydı.
- IV. Sabaha karşı bir kumsalda uyandım. Omuzlarım ağrıyordu, bacaklarım uyuşmuştu. Güçlkle ayağa kalktım, rüzgâr çıkmıştı gene. Denize bakındım. Görünürlerde yoktu tekne. Elimi kolumu oynatıp kendime gelmeye çalıştım.

numaralanmış parçalardan hangisi öyküleyici anlatım biçimiyle kaleme alınmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6.

BETİMLEYİCİ ANLATIM

- Betimleme, varlıkları sözcüklerle görünür kılmaktır. Betimlemede varlıkların duyu organları ile algılanan nitelikleri belirtilebileceği gibi bu niteliklerin iç dünyamızda uyandırdığı izlenimleri de yansıtabilir.
- Bu anlatım biçiminde amaç, varlığı belirgin nitelikleriyle tanıtmak, varlık hakkındaki izlenimlerimizi belirtmektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi betimleyici anlatım biçimiyle yazılmamıştır?

- A) Bir yanımda kuleli, öbür yanımda Vaniköy koruluğu, yamaçta bir apartman... Yanında yöresinde başka ev apartman yok. Hafif bir yokuşun sonunda, tepede, tek başına, on sekiz dairesi, iki bölümlü bir apartman...
- B) Bir sabah balkondan gelen gürültülerle uyandım. Yatağımdan bir hışımla kalkıp sese doğru yöneldim. Balkon tadilatı yapılacağını unutmuştum. Kendi kendime gülüp yatağa döndüm.
- C) Sırtında yırtık bir keten gömlek, bacağında at ahır ve ezilmiş yeşil ot kokan bir pantolon vardı. Başını az bir şey bizden yana döndürüp uyuklu gözlerle bana baktı.
- D) Kocaman gövdesi ve iri kanatları ile bir kaşıkçı kuşu çok yükseklerde tur atıyor. Uzakta bir takanın pat patı, kıyıda böcek gagalayan bir deniz kırlangıcı, çöpleri eşeleyeyen uyuz bir köpek...

7.

İrmağı ve bulutları maviye boyayalım.

Köpeği kahverengiye, kulaklarını ve burnunu siyaha boyayalım.

Balıkçının elbisesini ve kovasını sarıya boyayalım.

Kurbağayı ve ağaçları yeşile boyayalım.

Gökkuşağını sarı, kırmızı, mavi, yeşil, mor, turuncu ve laciverde boyayalım.

Balıkçının ayakkabısını mora boyayalım.

Çiçekleri sarı, pembe ve turuncuya boyayalım.

Evleri renk renk boyayalım.

Bu boyama kitabı yazı türü olarak düşünüldüğünde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisiyle kaleme alınabilir?

A) Öyküleme

B) Açıklama

C) Betimleme

D) Tartışma

8. Betimleme (tasvir), varlıkları belirgin özelliklerini göz önünde canlandıracak şekilde söz veya yazıyla anlatmaktır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerin hangisinde betimleme yoktur?

- A) Mutfakta, üzeri damalı bir muşambayla kaplı, açılır kapanır masada, yaşamımın birçok dönemine tanıklık etmiş bu eski nesnede, çelik bir tasta çorba içiyorum. Masanın ana katmanlarıyla yüklü ağırlaşmış yüzü hafif dalgalı bir denizi andırıyor. Muşamba ise sayısız kesik ve çiziklerle zamana karşı direnmiş. Kalın dilimlenmiş ekmekler arasında dolaşan karıncalar görüyorum.
- B) Her şey yansırıdı perdeye ama orada kalmaz, yaz gecesinin yıldızlı göğüne doğru taşardı. Atlılar, perdeden çıkıp gök boşluğuna karışarlardı. Seken kurşunlar, göz kırpan yıldızlara doğru uzaklaşırdı. Buna karşılık boşlukta kayan bir yıldız, perdedeki serüvenin içine süzülürdü.
- C) İnsanın bir ortamda yaşayabilmesi için orayı çok iyi tanınması gerekmektedir. Çevreyi tanımak ise yalnız algılama ve deneyimle olur. Algılama, genel manada duyularla elde edilen verilerin yorumlanarak deneyimlere dönüştürülmesi süreci olarak ifade edilmektedir.
- D) Düşman kuvvetleri, kabarmış bir deniz gibi, hududun hemen hemen her tarafından memleket içine sarkıyor, hücum ediyorlardı. Bu kuvvetler, birbiri arkasından gelen büyük insan dalgaları gibi idi.

9.

Bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğine açıklama denir. Açıklayıcı anlatımda yazar, duygularına yer vermez; nesnel bir anlatım hâkimdir.

Bilgi varlığı, olayı, çevreyi ya da kişiyi çeşitli özellikleriyle gözlemlere dayanarak anlatan yazılarda kullanılan anlatım biçimine betimleme denir.

**ANLATIM
BİÇİMLERİ**

Yazarın kendi doğrularına okuyucuyu inandırmak, onu kendi gibi düşündürmek için kullandığı anlatım biçimine tartışma denir. Tartışmada öznel bir anlatım yapılır.

Yaşanmış ya da tasarlanmış bir olayın kişi, yer ve zaman unsurlarından birkaçının ya da tamamının kullanılarak anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme denir.

Bu açıklamalardan hareketle,

Türklerin yüzyıllardan beri oynadıkları bir ata sporudur cirit. Türkler, bu atlı oyunu Orta Asya'dan günümüze kadar taşımışlardır. Osmanlıda bayramlarda, yabancı devlet adamlarının ağırlandığında ve ziyafetlerde atlı cirit oynanmıştır. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin en gözde gösteri sporu olmuştur. Atalarımız barış zamanlarında at ve askerlerini zinde ve kuvvetli tutabilmek için atlı cirit sporunu tesis etmiş, insanları ruh ve bedenen eğiterek yarınlarına hazırlamışlardır. Türklerde iyi sipahilerin yetişmesinin sebeplerinden biri de cirit oyunudur. Anadolu'nun çeşitli yörelerinde gençler düğün, bayram gibi özel günlerde, festival ve şenliklerde cirit oyunu ile halka yönelik gösteri müsabakaları yaparak bu geleneği nesilden nesile aktarmaktadırlar.

metninde aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisinin örneği vardır?

- A) Öyküleme
B) Açıklama
C) Tartışma
D) Betimleme

1

Nijerya, Afrika kıtasında en fazla nüfusa sahip ülkeler arasındadır; ülkede Avrupalılar ile yerli halk birlikte yaşar. Nüfusun hemen hemen üçte ikisi tarımla uğraşmaktadır. 1960'ta bağımsızlığını aldığı anda ülkenin ihracatı sadece tarım ürünlerine dayanıyordu. Ülkenin dış satıma dayalı önemli tarım ürünleri vardır: palmye yağı, kakao, kauçuk, pamuk, yer fıstığı, soya fasulyesi ve şeker kamışı...

Bu parçanın anlatımıyla ilgili,

- I. Karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- II. Tanımlara yer verilmiştir.
- III. Benzetmelerden faydalanılmıştır.
- IV. Örnekler yardımıyla anlatım belirgin kılınmıştır.

numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV

2.

Kimi ülkeler; kendinde olmayan madenlere, petrole, suya, doğal gaza tarih boyunca ihtiyaç duymuştur. Bazı ülkeler ise doğal kaynak yönünden zengin olmalarına rağmen kaynaklarından kimi sebeplerden dolayı yeterince yararlanamamıştır. Afrika, Orta Doğu ve Güney Amerika'da bulunan ülkelerin doğal kaynakları bazı ülkeler tarafından kullanılmış ve bu da sömürgeciliği doğurmuştur.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili,

- I. Sayısal verilerden yararlanılmıştır.
- II. Karşılaştırmaya yer verilmiştir.
- III. Tanımlama bulunmaktadır.
- IV. Farklı duyu organı ayrıntılarından yararlanılmıştır.

numaralanmış yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I B) II C) III D) IV

3.

Örnekleme

- Savunulan düşüncelere günlük hayattan, kitaplardan, yaşanmış olaylardan örnek gösterilen paragraflardır. Genellikle soyut bir düşünceyi ya da kavramı somutlamak; onu görünür, bilinir kılmak için bir yapıtı, bir kişiyi, bir olayı paragrafa aktarmaya örnekleme denir.
- Örnek olarak verilen şey, anlatımı somutlayacak nitelikte genel ve bilinir bir şey olmalıdır. Örnekler, bir paragrafın daha çok gelişme bölümünde yer alır.

Bu açıklamaya göre,

- Arı, on binlerce yıldır aynı işi en kusursuz biçimde yapar: Düzgün, geometrik ölçülerle peteğini örer ve topladığı binbir çiçek tozundan, bir kimya laboratuvarının imbiklerinden daha üstün biçimde balını süzer.
- Edebiyatın konusu insandır, doğadır; edebiyat bütün olanaklarıyla insanı tanıtmaya yönelmiştir. Eleştirinin konusu ise eserdir, amacı eseri tanıtmak ve değerlendirmektir.
- Andre Gide bir yazısında şöyle der: "Sanatçının konusu insandır. Bir insanın yaşamı o insanın düşlerinin de kaynağıdır." Bu söze katılıyorum çünkü yaşananlarla düşler iç içedir.
- Ben okuduğum her romanda asıl kendime yaklaştığıma inanıyorum. Her biri çok yanlış gerçeğimizi belli bir yandan açar bana. Neden söz ederse etsin, beni, başkalarını, yaşamayı tanıtır. Balzac "Eugenie Grandef"i yazmasaydı gecem gündüzüm bencillerle geçtiği hâlde nereden bilecektim bencilliği? "Kızıl ile Kara" olmasaydı benim de öz geçmişimden haberim olmayacaktı.

numaralanmış parçaların hangisinde örnekleme yer verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

4.

Ormanlar, dünyamızın akciğerleridir. Ağaç ve ormanın insan hayatına doğrudan ve dolaylı o kadar çok faydası vardır ki... Aklıma gelen birkaçını sıralayayım isterseniz. O zaman ne demek istediğimi daha iyi anlamış olursunuz. Tabiatın harika, sessiz süpürgeleri ormanlar yaratılmasaydı yaşadığımız dünya tozdan geçilmeyecekti. 1000 m² ladin ormanı yılda 32 ton, kayın ormanı 68 ton ve çam ormanı ise 30-40 ton tozu emebilir ve havadaki zehirli gazları da filtre eder.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili,

- Tanık gösterme
- Benzetme
- Örnekleme
- Sayısal verilerden yararlanma

düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) II ve IV

5.

Fen bilgisi eğitimi, çocuğun çevresindeki çekici ve şaşırtıcı zenginliğin eğitimidir. Çocuğun yediği besinin, içtiği suyun, soluduğu havanın, bedenini, beslediği hayvanın, bindiği arabanın, kullandığı elektriğin, güneşin eğitimidir (Gürdal, 1992).

Fen bilimleri ile günlük yaşantımız bu kadar iç içe iken öğrencilerin en çok zorlandıkları, başarısız oldukları, anlamakta güçlük çektikleri, sevmek istedikleri ama bir türlü sevediklerini derslerin başında da fen dersleri gelmektedir (Durmaz, 2004).

(...) Öğrencilerin fen bilgisi derslerinde başarılı olmalarını sağlamak için onlara fene yönelik olumlu tutum kazandırılmalıdır. Derse yönelik tutumları olumsuz olan öğrencilerin de sınıf ortamında başka sorunlara da neden oldukları dikkate alındığında, fen ve teknoloji dersine yönelik tutumları olumlu yönde artıracak farklı yöntemler üzerine daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. (...) (Yangın vd., 2007).

Ayşe Koç ve Doç. Dr. Uğur Büyük'ün "Basit Malzemelerle Yapılan Deneylerin Fene Yönelik Tutuma Etkisi" adlı çalışmasından alınan kesitte,

- I. Tanımlama: Bir kavramın, varlığın veya durumun özel ve değişmez özellikleriyle ne olduğunun açıklanmasına dayanan düşünceyi geliştirme yoludur. "... nedir? Ya da... neye denir?" sorularına cevap alma söz konusudur.
- II. Karşılaştırma: Birbiriyle ilişkili nesnelere, kavramlar, olay ya da durumlar arasındaki benzerlik veya farklılıkların ortaya konulması yoluyla düşüncenin geliştirilmesidir.
- III. Benzetme: Bir durumun ya da bir kavramın başka bir kavramın özellikleriyle anlatılmasına benzetme denir.

açıklaması yapılan düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine başvurulmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III

6.

Tanımlama

Bir varlığı, kavramı ya da olayı belirgin özellikleriyle tanıtmaya işidir. Kısaca tanım, "Bu nedir?" sorusuna verilen cevaptır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerin hangisinde tanımlamaya yer verilmemiştir?

- A) Sabır; acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemidir.
- B) Kişileştirme ve konuşurma sanatlarından yararlanan fabllar, insanlara ahlak dersi verirken kimi zaman güldürür, kimi zaman düşündürür.
- C) Anıt, önemli bir olayın veya büyük bir kişinin gelecek kuşaklarca tarih boyunca anılması için yapılan, göze çarpacak büyüklükte, sembol niteliğinde yapıdır.
- D) Bilim, fen, siyasal, ekonomik ve toplumsal konuları açıklayıcı veya yorumlayıcı niteliği olan gazete veya dergi yazısına makale denir.

7. Aşağıdaki metinlerin hangisinde tanımlamadan yararlanılmamıştır?

- A) Konuşmak, insanlar arasında anlaşmanın belli başlı araçlarından biridir. Onun için her konuşan derdini anlattığını zanneder. Hâlbuki bir insanın düşündüğünü anlatabilmesi için sadece konuşması yeterli değildir, kendini iyi ifade edebilmesi yani ne düşündüğünü düzgün bir şekilde açıklayabilmesi önemlidir. Eğer karşınızdakine düşündüklerinizi iyi anlatamıyorsanız veya sizin söylediklerinizden kastettiğiniz anlamlar çıkmıyorsa söylediklerinizin yanlış anlaşılması her zaman mümkündür.
- B) Yardım, zorda olanın elinden tutmak, ona maddi ve manevi destek olmaktır. Yardım başkalarının dediği gibi sürekli yapılması gereken bir iş değildir. Yardımı bir ilaç gibi zamanında ve dozunda başkalarına uygulamazsanız o, insanlara faydalı olmaktan çok zararlı olur. Nasıl bir teşhisten sonra yani hastalığın ne olduğu kesin olarak bilindikten sonra belirli miktarda ve mutlaka kısa bir zaman için verilen bir ilaç hastayı derdinden kurtarırsa yardım da buna muhtaç olana, ihtiyacı oranında ve mutlaka kısa bir zaman için hatta sadece bir defa yapıldığı takdirde faydalı olabilir.
- C) Nasıl yazdığımı ben de açıkça bilmiyorum, dersem şaşmayınız. Şiirde bu hiç belli olmaz. Yemek yerken ya da yolda giderken bir mısra geliverir, galiba Valéry'nin yukarıdan inen dizesi gibi bir şey. Bakarsınız, o zamana kadar karanlık gördüğünüz bir dünya birdenbire aydınlanmış. Artık o dize kılavuzunuz olur, yazacağınız şiiri, konusunu, biçimini, boyunu bosunu, hepsini o belirler. Ve o şiir bitinceye kadar siz işgal altında bir memleket gibisinizdir. Dairede çalışmanızı, yemenizi, gezmenizi, uykunuzu ona ayırmak zorundasınız. Şiir bitmeden bu saplantıdan kurtulamazsınız.
- D) Düşünce, duygu, olayları güzel ve etkili bir biçimde anlatan söz sanatına edebiyat denilmektedir. Edebiyat, öteki sanatlar gibi, tarihsel süreç boyunca gelişip değişen nitelikler taşır. Nitekim tanımdaki "güzel ve etkili" sözlerinin yüklendiği anlam da yalnız çağlara göre değil kişilere göre de değişir. Üstelik edebiyatın ne olduğu üzerinde düşünenler, belli kuramlar öne sürenler kimi özellikleri, nitelikleri önemli sayıp tanımlarında bunlardan yola çıkarlar. Bu özellikleri taşımayan bir yapıtı edebiyat ürünü saymazlar. Oysa aynı doğru, edebiyat yapıtı için başka özelliklerin varlığını gerekli sayan karşıt anlayış için de doğrudur.

8.

Stendhal, 1804'te Pauline'e şöyle diyor: "Gündelik sözcüklere yüklediğimiz değişik anlamlar yüzünden yanlış yollara sürükleniyoruz. Sözcüklerin gerçek anlamlarını bulmaya çalışalım. Mesela 'erdem' sözcüğünün büyük insan toplulukları için daha yararlı bir şeyler yapmak anlamına geldiğini düşünmek gerek. 'Eğitim' sözcüğünün ise insanlığının kafasını, ruhunu biçimlendirmek olduğu bilinmeli."

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarının hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Örnekleme
B) Tanık gösterme
C) Benzetme
D) Karşılaştırma

9.

Karşılaştırma, birden fazla varlık ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıkları ortaya koymak için kullanılan düşünceyi geliştirme yoludur.

Buna göre aşağıdaki metinlerin hangisinde karşılaştırma yapılmamıştır?

- A) Konuşmak, insanlar arasında anlaşmanın belli başlı araçlarından biridir. Onun için her konuşan derdini anlattığını zanneder. Hâlbuki bir insanın düşündüğünü anlatabilmesi için sadece konuşması yeterli değildir, kendini iyi ifade edebilmesi yani ne düşündüğünü düzgün bir şekilde açıklayabilmesi önemlidir. Eğer karşınızdakine düşündüklerinizi iyi anlatamıyorsanız veya sizin söylediklerinizden kastettiğiniz anlamlar çıkmıyorsa söylediklerinizin yanlış anlaşılması her zaman mümkündür.
- B) Yardım, zorda olanın elinden tutmak, ona maddi ve manevi destek olmaktır. Yardım başkalarının dediği gibi sürekli yapılması gereken bir iş değildir. Yardımı bir ilaç gibi zamanında ve dozunda başkalarına uygulamazsanız o, insanlara faydalı olmaktan çok zararlı olur. Nasıl bir teşhisten sonra yani hastalığın ne olduğu kesin olarak bilindikten sonra belirli miktarda ve mutlaka kısa bir zaman için verilen bir ilaç hastayı derdinden kurtarırsa yardım da buna muhtaç olana, ihtiyacı oranında ve mutlaka kısa bir zaman için hatta sadece bir defa yapıldığı takdirde faydalı olabilir.
- C) Nasıl yazdığımı ben de açıkça bilmiyorum, dersem şaşmayınız. Şiirde bu hiç belli olmaz. Yemek yerken ya da yolda giderken bir mısra geliverir, galiba Valéry'nin yukarıdan inen dizesi gibi bir şey. Bakarsınız, o zamana kadar karanlık gördüğünüz bir dünya birdenbire aydınlanmış. Artık o dize kılavuzunuz olur, yazacağınız şiiri, konusunu, biçimini, boyunu bosunu, hepsini o belirler. Ve o şiir bitinceye kadar siz işgal altında bir memleket gibisinizdir. Dairede çalışmanızı, yemenizi, gezmenizi, uykunuzu ona ayırmak zorundasınız. Şiir bitmeden bu saplantıdan kurtulamazsınız.
- D) Düşünce, duygu, olayları güzel ve etkili bir biçimde anlatan söz sanatına edebiyat denilmektedir. Edebiyat, öteki sanatlar gibi, tarihsel süreç boyunca gelişip değişen nitelikler taşır. Nitekim tanımdaki "güzel ve etkili" sözlerinin yüklendiği anlam da yalnız çağlara göre değil kişilere göre de değişir. Üstelik edebiyatın ne olduğu üzerinde düşünenler, belli kuramlar öne sürenler kimi özellikleri, nitelikleri önemli sayıp tanımlarında bunlardan yola çıkarlar. Bu özellikleri taşımayan bir yapıtı edebiyat ürünü saymazlar. Oysa aynı doğru, edebiyat yapıtı için başka özelliklerin varlığını gerekli sayan karşıt anlayış için de doğrudur.

1. • Eğer astronomiye karşı ilginiz yeni başlamış ise yapacağınız ilk şey gökyüzüne bakıp “Bu nedir?” diye sormak olacaktır. İnsanlığın ilk gününden bu yana bu soru sorulmuyor mu zaten? Bu soruya cevap verebilmemiz için gökyüzüne baktığımız zaman hangisinin yıldız ya da gezegen olduğunu bilmemiz gerekiyor. (I) Kafanızı kaldırın ve gökyüzüne bakın, eğer size bir gök cismi göz kırpar gibi yanıp sönüyor ve titreşiyorsa bu yıldızdır. Eğer size göz kırpmıyor ve sabit bir şekilde duruyorsa bu bir gezegendir.
- Sadece gözünüzle gözlem yaptığınızı varsayalım. (II) O zaman öğrenme aşamasını biraz hızlı geçmek için bilgisayarınıza ya da akıllı telefonunuza gökyüzü uygulamasını indirebilirsiniz.
- Ancak şehirlerdeki ışık kirliliği gökyüzünde bulunan güzelliği görmemize engel bir durumdur. (III) Bizler sobanın içinde yanan ateşin tavana vuran ışığında hayal kurmuş çocuklardık. Işık kirliliğinden uzak bir yerde göreceğiniz gökyüzü, sobanın tavana vuran ışığından daha büyük bir etki yaratacaktır.

Bu parçalardaki numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilebilir?

- A) (I) Hepsi birbirinin aynısı gibi, gökyüzünde yer almaktadır.
(II) Tüm gözlemlerinizin hatalı olduğunu kısa zamanda öğreneceksiniz.
(III) Bu ışık kirliliğinin engellenmesi artık imkânsız bir hâl almıştır.
- B) (I) Astronomiye karşı ilginiz çok eski zamanlara dayanıyorsa bu sorunun yanıtını veremezsiniz.
(II) Gökyüzünü daha sık gözlemlerseniz öğrenme hızınızı artırabilirsiniz.
(III) Odun veya kömür sobasının kullanıldığı zamanlarda gökyüzünde bu kirlilik yoktu.
- C) (I) Peki, nasıl ayırt ediyoruz, diye sorar gibisiniz, hemen açıklayalım.
(II) Hangi gök cisminin artık gezegen ya da yıldız olduğunu öğrendik.
(III) İmkânınız varsa ışık kirliliği olduğunda uzak bir yerlere çıkıp gökyüzüne bakarak hayallere dalmanızı öneririm.
- D) (I) Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs şeklinde sıralanmıştır.
(II) Bu uygulamalarının ne kadar yararlı olduğunu kısa zamanda göreceksiniz.
(III) Bu kirlilik belli dönemlerde artmakta ya da azalmakta.

2.

Tek kelimeyle yanıtlarsak hepsi özgürlük denen kavrama eşittir. Beni ben yapan özgürlüğümdür, diyemiyorum çünkü hür değilim. Bu yolda ilerlememe engel olan çok şey var hayatımda. Yalnız yaşamıyorum. Yaşamımı birlikte sürdürdüğüm bir ailem var. Sorumlu olduğum toplum, uymam gereken kurallar ve yasaklar, attığım adımları yarıda bırakıyor. Yeri geldiğinde kaçıp gitmek ister ya insan ama başarısız olur genellikle. Özgür olmak diye bir şey yoktur, bu yüzden “özgürlüğü” tam anlamıyla yakalayamazsınız. Aslında hiçbir şeyin sonunu düşünmeden istediğin yere gitmek, istediğin gibi düşünmek, eğlenmek vb. özgürlük kısıntılarıdır.

Bu parçanın başına dil ve düşünce akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İnsanlar özgür olmaya mahkûmdur, diyen Sartre'a göre özgür olunmayan bir ortamda sanat yapılmaz ve sanat eseri ortaya konulmaz.
- B) Yasaklar insanlığın varoluşundan beri bulunmaktadır yani insanın olduğu bir toplumda veya toplulukta her zaman yasaklar da vardır.
- C) Seni sen yapan nedir, ben neden varım; isteklerim, değerlerim, elde etmeye çalıştıklarım, önem verdiklerim hayatımın neresinde diye sorular sormuşsunuzdur kendinize.
- D) Başkasının haklarını çiğnediğiniz anda kendi özgürlüğünüzün bittiği bir yerdesiniz.

3.

Hüznümüzün yeşeren yanı, en mutsuz anımızda hatta gözümüzden akan yaşlar denizin derinliklerine karışırken denizde çırpınan balıkları görebilmeye benzer. Kendimizi nadasa çoktan bırakmışızdır. Kim bilir, belki de böylesine salmışken işin hasadındadır mutluluk. Yaslandığımız her neyse mutluluk odur. Yaşamın rengârenk cümbüşünde tek parça sessiz şarkıdır. Sözü yok, sesi yok, sanatçısı yok. Hayatımızdaki gerçeklerden kaç hayal geçer, kaç gemi kalkar bu seferden? İşte mutluluk---- Bazen gemilerde yol almak, bazen o gemileri yakmaktır. Adam gibi adamdı mutluluk bir zamanlar, şimdi elini tutmasan düşüverecek gibi. Öyle güçlü hissettirirse kendini eğer, limandan ayrılmalı, gidecek yerin olmasa ne fark eder? Dokunmak istediğin o mutluluk, gitmek istediğin yerden önce gelmez mi?

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) acının peteklerinden damıtılan bal, üzüntünün bıraktığı gözyaşının ıslaklığı, karanlıkların içindeki güneştir.
- B) bu seferlerin sayısındadır, ömür denen sessiz kaldırımları çıkarken güneşin sıcaklığının gönlümüzü ısıtmasıdır.
- C) acı ise kayıp verme, travmatik olaylara maruz kalma, hayal kırıklığı gibi kişinin beklenmedik olumsuz durumlarla karşılaşmasıdır.
- D) insanların hayattan bekledikleri arasında sadece fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması yoktur, bunlarla birlikte, psikolojik ihtiyaçlarının da karşılanması vardır.